

ORUÇ DEVRESİ III. PERŞEMBE

ALLAH'I ÖVMEME DAVET

¥ Ey Rab aç dudaklarımı

¶ Ve ağzım sana övgüler duyursun.

Davet Nak. Gelin Rab Mesih İsa'ya tapalım: O, bizim için ölüm ve denenmeleri kabul etti.

Ya da:

Nak. Eğer bu gün Rabbin sesini duyarsanız: kalplerinizi sertleştirmeyin.

Davet Mezmuru:

Mezmunur 95 Allah'ı övmeye davet

"Gün bugündür" denildikçe birbirinizi her gün yüreklendirin. (Eb. 3, 13)

Gelin, Rab'be sevinçle haykıralım; *
Bizi kurtaran kayaya sevinç çığlıkları atalım,
Şükranla huzuruna çıkalım, *
O'na sevinç ilahileri yükseltelim!

Çünkü Rab ulu Allah'tır, *
Bütün ilahların üstünde ulu kraldır.
Yerin derinlikleri O'nun elindedir. *
Dağların dorukları da O'nun.

Deniz O'nundur, çünkü O yarattı, *
Karaya da O'nun elleri biçim verdi.
Gelin tapınalım, eğilelim. *
Bizi yaratan Rab'bin önünde diz çökelim.

Çünkü O Allahımızdır, †
Bizse O'nun otlağının halkı, *
Elinin altındaki koyunlarız.
Bugün sesini duyarsanız, *
Meriva'da, o gün çölde,
Massa'da olduğu gibi, *
Yüreklerinizi nasırlaştırmayın.

Yaptıklarımı görmelerine karşın, *
Atalarınız orada beni sınavı denediler.
Kırk yıl o kuşaktan hep öğrendim, *
"Yüreği kötü yola sapan bir halktır" dedim,

“Yollarımı bilmiyorlar.” †
Bu yüzden öfkeyle ant içtim: *
“Huzur diyarıma asla girmeyecekler!”

Peder’e, Oğul’a ve Kutsal Ruh’a şan ve şeref olsun.
-Ezelden olduğu gibi, şimdi, her zaman ve ebediyete kadar. Âmin.

Davet Nak. Gelin Rab Mesih İsa’ya tapalım: O, bizim için ölüm ve denenmeleri kabul etti.
Ya da:

Nak. Eğer bu gün Rabbin sesini duyarsanız: kalplerinizi sertleştirmeyin.

Okumalar Övgü Duaları

¥ Ey Allahım gel beni kurtarmaya;
¶ Ey Rabbim yardımına koş.
Peder’e, Oğul’a ve Kutsal Ruh’a şan ve şeref olsun.
Ezelden olduğu gibi, şimdi, her zaman
ve ebediyete kadar. Âmin. Alleluya.

Övgüler Allah’ı Övmeye Davet ile başladıysa, yukardaki giriş kullanılmaz.

İLAHİ
Paskalya neşesine
Oruçlu yaşayarak,
Tertemiz kalbimizle
Mesih’i izleyelim.
Peygamberler gördüler
Kırk günün gizemini;
Rab İsa onu çölde
Hayatıyla kutsadı.
Soframız sade olsun,
Aklımız ve kalbimiz
Allah’ın sözlerini
Hoşça kabullensinler.
İmanla direnelim
Kötü denemelerde
Cömertçe savaşarak
Şana dek ulaşırız.
Her şeye kadir Peder,
Ve kurtarıcı İsa
Kutsal Ruh’la birlikte
Övülsün sonsuza dek. Âmin.

1. Nak. Ey Rab, bak ve halkının nasıl alçaltıldığını gör.

MEZMUR 89, 39-53 (88) Davut'un evi mahvolurken ağıt

Kulu Davut'un soyundan bizim için güçlü bir kurtarıcı çıkardı; (Lk. 1,69)

IV (39-46)

Ama sen reddettin, sırt çevirdin, *
Çok öfkelendin meshettiğin krala.
Kulunla yaptığın antlaşmadan vazgeçtin, *
Onun tacını yere atıp kirlettin.

Yıktın bütün surlarını, *
Viran ettin kalelerini.
Yoldan geçen herkes onu yağmaladı, *
Yüzkarası oldu komşularına.

Hasımlarının sağ elini onun üstüne kaldırdın, *
Bütün düşmanlarını sevindirdin.
Kılıcının ağzını başka yöne çevirdin, *
Savaşta ona yan çıkmadın.

Görkemine son verdin, *
Tahtını yere çaldın.
Gençlik günlerini kısalttın, *
Onu utanca boğdun.

1. Nak. Ey Rab, bak ve halkının nasıl alçaltıldığını gör.

2. Nak. Mesih İsa, Davut'un kökünden çıkan filiz; ve parlak sabah yıldızıdır.

V (47-53)

Ne zamana dek, ya Rab? *
Sonsuza dek mi gizleneceksin? -
Ne zamana dek öfken alev alev yanacak? *
Anımsa ömrümün ne çabuk geçtiğini,

Ne boş yaratmışsın insanı! †
Var mı yaşayıp da ölümü görmeyen, *
Ölümler diyarının pençesinden canını kurtaran?

Ya Rab, nerede o eski sevgin? *
Davut'a göstereceğine ant içtiğin o sadık sevgin!
Anımsa, ya Rab, kullarının nasıl rezil olduğunu, *

Bütün halkların hakaretini bağrımda nasıl taşıdığımı,
Düşmanlarımın hakaretini, ya Rab, *
Meshettiğin kralın attığı adıma edilen hakaretleri.
Sonsuza dek övgüler olsun Rab'be! *
Âmin! Âmin!

2. Nak. Mesih İsa, Davut'un kökünden çıkan filiz; ve parlak sabah yıldızıdır.

3. Nak. Ya Rab günlerimiz ot gibi solar sen ise ebediyete kadar varsın.

MEZMUR 90 (89) Ey Rab İyiliğinle Bizi Sevindir

Rab'bin gözünde bir gün bin yıl, bin yıl bir gün gibidir. (2. Pe. 3, 8)

Ya Rab, barınak oldun bize *
Kuşaklar boyunca.
Dağlar var olmadan, *
Daha evreni ve dünyayı yaratmadan,

Öncesizlikten sonsuzluğa dek Allah sensin. †
İnsanı toprağa döndürürsün, *
“Ey insanoğulları, toprağa dönün!” diyerek.

Çünkü senin gözünde bin yıl *
Geçmiş bir gün, dün gibi,-
Bir gece nöbeti gibidir. *
İnsanları bir düş gibi siler, süpürürsün,

Sabah biten ot misali: †
Sabah filizlenir, büyür, *
Akşam solar, kurur.

Eriyip bitiyoruz senin öfkenden, *
Kızgınlığından dehşete düşüyoruz.
Suçlarımızı önüne, *
Gizli günahlarımızı yüzünün ışığına çıkardın.

Gazabından kısıyor günlerimiz, *
Bir soluk gibi tükeniyor yıllarımız.
Ömrümüz yetmiş yıl sürüyor, *
Bilemedin seksen, o da sağlıklıysak;

En güzel yıllar da zahmetle, kederle geçiyor, *
Çabucak bitiyor, uçup gidiyoruz.
Kim bilir gazabının gücünü? *

Çünkü öfken sana duyulan korku kadar güçlüdür.

Bu yüzden günlerimizi saymayı bize öğret ki, *
Bilgelik kazanalım.
Vazgeç, ya Rab! Öfken ne zamana dek sürecek? *
Acı kullarına!

Sabah bizi sevginle doyur, *
Ömrümüz boyunca sevinçle haykıralım.

Kaç gün bizi sıkıntıya soktunsa, †
Kaç yıl çile çektirdinse, *
O kadar sevindir bizi.

Yaptıkların kullarına, *
Görkemin onların çocuklarına görünsün.

Allahımız Rab bizden hoşnut kalsın. †
Ellerimizin emeğini boşa çıkarma. *
Evet, ellerimizin emeğini boşa çıkarma.

3. Nak. Ya Rab günlerimiz ot gibi solar sen ise ebediyete kadar varsın.

¥ Rab'bin yasasını derince düşünen.

¶ Meyvesini zamanında verir.

BİRİNCİ OKUMA
Mısır'dan Çıkış

34, 10-28

Antlaşmanın yenilenmesi (İkinci anlatım)

Musa orada kırk gün kırk gece Rab'le birlikte kaldı. Ağzına ne ekmek koydu, ne de su. Antlaşma sözlerini, on buyruğu taş levhaların üzerine yazdı. Bugün sana verdiğim buyruğu tut. Amor, Kenan, Hitit, Periz, Hiv ve Yevus halklarını senin önünden kovacağım. Rab, «Senin halkınla bir antlaşma yapıyorum» dedi, «Onların önünde dünyada ve öteki uluslar arasında görülmemiş harikalar yapacağım. Arasında yaşadığın halk neler yapabileceğini göreceksin. Senin için korkunç şeyler yapacağım. Onların sunaklarını yıkacak, dikili taşlarını parçalayacak, Aşera putlarını keseceksiniz. Başka ilahlara tapmayacaksınız. Çünkü ben kıskanç bir Rab, kıskanç bir Allah'ım. Ülke halkıyla herhangi bir antlaşma yapmayın. Yoksa onlar başka ilahlara gönül verir, kurban keserken sizi de çağırırlar; siz de gider yersiniz. Kızlarını Oğullarınıza alırsınız. Kızlar başka ilahlara gönül verirken oğullarınızı da artlarından sürükler.

«Dökme putlar yapmayacaksınız.

«Size buyurduğum gibi, Aviv ayının belirli günlerin-de yedi gün mayasız ekmek yiyerek Mayasız Ekmek Bayramı'nı kutlayacaksınız. Çünkü Mısır'dan Aviv ayında çıktınız.

«Bütün ilk doğanlar benimdir; ister sığır, ister davar olsun, ilk doğan erkek hayvanlarınızın tümü bana aittir. İlk doğan sıpanın bedelini bir kuzuyla ödeyin. Bedelini ödemeyecekseniz, sıpanın boynunu kıracaksınız. Bütün ilk doğan oğullarınızın bedelini ödemelisiniz.

«Kimse huzuruma eli boş çıkmasın. «Altı gün çalışacak, yedinci gün dinleneceksiniz. Ekim, biçim vakti bile olsa dinleneceksiniz.

«İlk buğday biçiminde Haftalar Bayramı, yılsonunda da Ürün Devşirme Bayramı yapacaksınız. Bütün er-kekleriniz yılda üç kez İsrail'in Allahı ben Egemen Rab'bin huzuruna çıkacaklar. Öteki ulusları önünüzden kovacak, sınırlarınızı genişleteceğim. Yılda üç kez Allahınız Rab'bin önüne çıktığınız zaman, kimse ülkenize göz dikemeyecek.

«Evinizde maya bulunduğu sürece bana kurban kesmeyeceksiniz. Fısıh kurbanı sabaha bırakılmayacak.

«Toprağınızın seçme ilk ürünlerini Allahınız Rab'bin Tapınağı'na getireceksiniz.

«Oğlağı anasının sütünde haşlamayacaksınız.»

Rab Musa'ya, «Bunları yaz» dedi, «Çünkü seninle ve İsraililer'le bu sözlere dayanarak antlaşma yaptım.» Gideceğin ülkedeki insanlarla antlaşma yapmaktan kaçın. Çünkü bu senin için bir tuzak olur.

RESPONSORIUM

Yu. 1, 17. 18; 2. Kor. 3, 18

¥ Kutsal Yasa Musa aracılığıyla verildi, ama lütuf ve gerçek İsa Mesih aracılığıyla geldi. * Allah'ı hiçbir zaman hiç kimse görmedi. Baba'nın bağrında bulunan ve Allah olan biricik Oğul O'nu tanıttı.

¶ Ve biz hepimiz peçesiz yüzle Rab'bin yüceliğini görerek yücelik üstüne yücelikle O'na benzer olmak üzere değiştiriliyoruz. Bu da Ruh olan Rab sayesinde oluyor. * Allah'ı hiçbir zaman hiç kimse görmedi. Baba'nın bağrında bulunan ve Allah olan biricik Oğul O'nu tanıttı.

İKİNCİ OKUMA

Tertullianus'un Dua Üstüne vaazından

(Cap. 28-29, CCL I, 273-274)

Ruhsal Komünyon

Dua, eski kurbanları silen tinsel bir adamdır. "Sayısız kurbanlarınızdan bana ne?" diyor Rab. "Koyun katli-amlarından, danaların yağından, boğaların, kuzuların ve tekelerin kanından bıktım. Bunları sizden isteyen kim? (bk. Yşa. 1, 11).

Rabbin isteğini İncil öğretiyor: "Ama içtenlikle tapınanların Peder'e ruhta ve gerçekte tapınacakları saat geliyor. Allah Ruh'tur" (Yu. 4, 23) ve bunun içindir ki bu tür tapınanları arıyor.

Gerçek tapınanlar ve gerçek kâhinler bizleriz. Ruh'ta dua edip duanın adanmasını, Allah'a uygun ve hoşuna giden bir kutsal ekmek, kendi istediği ve temin ettiği kutsal ekmek.

Tüm yüreği ile bağlı olan, inançla beslenen, lekesizliği ile arınmış, sevginin taç giydirdiği bu kurbanı Allah'ın sunağına, hayırlı çalışmaların saygınlığı ile mezmurlar ve ilahilerle refakat etmeliyiz ve o bize Allah'tan her şey için aracı olacaktır.

Kendisinin öyle istediği ve ruhtan ve gerçekten gelen duayı reddedebilir mi Allah? Yetkinliğinin bunca örneklerini okumuyor muyuz, duymuyor muyuz ve inanmıyor muyuz?

Eski dua, yangından, vahşi hayvanlardan ve açlıktan kurtarıyordu; oysaki şeklini Mesih'ten almamıştı.

Hıristiyan dualarının etki alanı ne denli daha büyüktür! Hıristiyan duası, ola ki çiy getiren bir meleği ateşin içlerine çağırarak değildir; aslanların ağızlarını kapatmayacaktır; aç olana köylünün yemeğini götürmeyecektir; acıya dayanma bağışında bulunmayacaktır. Fakat kesinlikle, acı çekene kararlı ve sabırlı katlanma erdemini verir; ruhun yeteneklerini inanç ile güçlendirir, Allah adına kabul edilen acının büyük değerini gösterir.

Anlatılanlara göre eskiden dua darbeler indiriyor, düşman ordularını bozguna uğrattıyor, düşmanlara yağmur nimetini engelliyordu. Şimdi ise dua, ilahi adaletin gazabını uzaklaştırıyor, düşmanlar için de okunuyor, zalimler için merhamet diliyor. Dua, gök-yüzündeki suları çekmeyi ve ateşi durdurmayı bile bilmiştir. Allah'ı yalnızca dua yenebiliyor. Oysa Mesih, bir duanın kötülük nedeni olmamasını istediğinden, ona iyilik güçlerini verdi.

Bunun içindir ki tek görevi ölümlerin ruhlarını ölüm yolundan geri çağırarak, güçsüz olanları desteklemek, hastaları tedavi etmek, Şeytana kapılanları kurtarmak, hapishanelerin kapılarını açmak, suçsuzların zincirlerini çözmektir. O günahları arıtır, tahrikleri geri iter, baskıları durdurur, korkakları teselli eder, cömert olanları yüreklendirir, yolculara rehberlik yapar, fırtınaları sakinleştirir, kanunsuzları tutuklar, yoksulları destekler, zenginlerin yüreğini yumuşatır, düşenleri ayağa kaldırır, güçsüzleri tutar, güçlü olanlara destek olur.

Melekler de dua eder, her yaratık dua eder. Evcil ve vahşi hayvanlar dua ederler, diz çökerler ve ahırlardan ya da inlerinden çıktıklarında gökyüzüne kapalı ağızla bakmazlar; fakat kendilerine özgü bir şekilde havayı bağırtıları ile titretirler. Kuşlar da uyanınca, gökyüzüne doğru yükselirler ve eller yerine, kanatlarını haç şeklinde açarlar ve duaya benzeyebilecek bir şeyler cıvıldaşırlar.

Fakat dua etmenin zorunluluğunu, başkalarından da-ha iyi gösteren, bir durum vardır: O da Rabbin dua etmiş olmasıdır.

Yüzyılların yüzyıllarında şan ve güç O'nun olsun. Âmin.

RESPONSORİUM

Bk. Yu. 4, 23-24

✠ O'na tapınanlar da ruhta ve gerçekte tapınmalıdır. * Baba da kendisine böyle tapınanları arıyor.

¶ Allah ruhtur, ama içtenlikle tapınanların Baba'ya ruhta ve gerçekte tapınacakları saat geliyor. İşte, o saat şimdidir. * Baba da kendisine böyle tapınanları arıyor.

İncil: Luka 11, 14-23

İsa adamın birinden dilsiz bir cini kovuyordu. Cin çıkınca adamın dili çözüldü. Halk hayret içinde kaldı. Ama içlerinden bazıları, "Cinleri, cinlerin önderi Baalzevul'un gücüyle kovuyor" dediler. Bazıları ise O'nu denemek amacıyla gökten bir belirti göstermesini istediler.

Onların ne düşündüğünü bilen İsa şöyle dedi: "Kendi içinde bölünen ülke yıkılır, kendi içinde bölünen ev çöker. Şeytan da kendi içinde bölünmüşse, onun egemenliği nasıl ayakta kalabilir? Siz, benim Baalzevul'un gücüyle cinleri kovduğumu söylüyorsunuz. Eğer ben cinleri Baalzevul'un gücüyle kovuyorsam, sizin adamlarınız kimin gücüyle kovuyor? Sizi bu durumda kendi adamlarınız yargılayacak Ama ben cinleri Allah'ın eliyle kovuyorsam, Allah'ın Egemenliği üzerinize gelmiş demektir.

"Tepeden tırnağa silahlanmış güçlü bir adam kendi evini koruduğu sürece, malları güvenlik içinde olur. Ne var ki, ondan daha güçlü biri saldırıp onu alt ettiğinde güvendiği bütün silahları elinden alır ve mallarını yağmalayarak bölüştürür. Benden yana olmayan bana karşıdır, benimle birlikte toplamayan dağıtıyor demektir.

DUA

Merhametli ve şeye kadir Allah kurtuluşumuzun bayramı yaklaşınca bizlerde onun Paskalyasını kutsal bir şekilde kutlayabilmemiz için dindarlığımızı artırır. Bunu, Rabbimiz Mesih İsa'nın adına senden dileriz. Âmin.

Sabah Övgü Duaları

✠ Ey Allahım gel beni kurtarmaya;
✠ Ey Rabbim yardımına koş.
Peder'e, Oğul'a ve Kutsal Ruh'a şan ve şeref olsun.
Ezelden olduğu gibi, şimdi, her zaman
ve ebediyete kadar. Âmin. Alleluya.

Övgüler Allah'ı Övmeye Davet ile başladıysa, yukardaki giriş kullanılmaz.

İLAHİ

Ey Kurtarıcı İsa
dünyanın saf ışığı
bugünün duasını
merhametle kabul et.
İnanç, ümit sevgiyi
canlandır ruhumuzda;
ve duygu birliğini
yerleştir kalbimize.
Kır yürek sertliğini,
teselli et dertleri
cennetin hasretini
kalplerde hep uyandır.
Ulusların umudu
sana, ey Mesih İsa,
Peder'e Kutsal Ruh'a
hep şeref ve şan olsun. Âmin.

1. Nak .Ey Allah kenti, senin için ne denli harika şeyler söylenir.

MEZMUR 87 (86) Yeruslaim tüm ulusların annesi

Göksel Yeruslaim özgürdür, annemiz odur. (Gal. 4, 26)

Rab Siyon'u kutsal dağlar üzerine kurdu. †
Siyon'un kapılarını *
Yakup soyunun bütün konutlarından daha çok sever.

Ey Allah kenti, *
senin için ne yüce sözler söylenir:

“Beni tanıyanlar arasında †
Rahav ve Babil'i anacağım, *
Filist'i, Sur'u, Kuş'u da;

Bu da Siyon'da doğdu' diyeceğim.” *
Evet, Siyon için şöyle denecek:
“Şu da orada doğmuş, bu da, *
Yüceler Yücesi onu sarsılmaz kılacak.”

Rab halkları kaydederken, *
“Bu da Siyon'da doğmuş” diye yazacak.
Okuyucular, kavalcılar, *
“Bütün kaynaklarım sendedir!” diyecek.

1. Nak. Ey Allah kenti, senin için ne denli harika şeyler söylenir.

2. Nak. Rab güçle geliyor kendisiyle ödül getiriyor.

EZGİ Yeşaya 40,10-17

İyi Çoban: En Yüce Olan Rab'bin Kavranamaz Bilgeliği

İşte tez geliyorum! Vereceğim ödüller yanımdadır. (Va. 22, 12)

İşte Egemen Rab gücüyle geliyor, *
Kudretiyle egemenlik sürecek.
Ücreti kendisiyle birlikte, *
Ödülü önündedir.

Sürüsünü çoban gibi güdecek, *
Kollarına alacak kuzuları,
Bağrında taşıyacak; *
Usul usul yol gösterecek emziklilere.

Kim denizleri avucuyla, *

Gökleri karışıyla ölçebildi?

Yerin toprağını ölçeye sığdıran, †
Dağları kantarla, *
Tepeleri teraziyle tartabilen var mı?

Rab'bin düşüncesine kim akıl erdirebildi? *
O'na öğüt verip öğretebilen var mı?
Akıl almak, adalet yolunu öğrenmek için *
Rab kime danıştı ki?

O'na bilgi veren, *
anlayış yolunu bildiren var mı?
Rab için uluslar kovada bir damla su, *
Terazideki toz zerreciği gibidir.

Adaları ince toz gibi tartar. *
Adakları yakmaya yetmez Lübnan ormanı,

Yakmalık sunu için az gelir hayvanları. †
Rab'bin önünde bütün uluslar bir hiç gibidir, *
Hiçten bile aşağı, değersiz sayılır.

2. Nak. Rab güçle geliyor kendisiyle ödül getiriyor.

3. Nak. Allahımız Rab'bi yüceltin, O'nun önünde secde edin.

MEZMUR 99 (98) Rabbimiz Allah kutsaldır

Kerubilerin üstünde olan sen, aramıza geldiğin zaman dünyanın sefil durumunu değiştirdin. Aziz Athanasio)

Rab egemenlik sürüyor, titresin halklar! †
Keruvlar arasında tahtına oturmuş, *
Sarsılsın yeryüzü!

Rab Sion'da uludur, *
Yücedir O, bütün halklara egemendir
Övsünler büyük, müthiş adını! *
O kutsaldır.

Ey adaleti seven güçlü kral, *
Eşitliği sen sağladın,
Yakup soyunda doğru ve adil olanı sen yaptın. *
Yüceltin Allahımız Rab'bi,

Ayaklarının taburesi önünde tapının! *
O kutsaldır.
Musa'yla Harun O'nun kahinlerindendi, *
Samuel de O'na yakaranlar arasında.

Rab'be seslenirlerdi, *
O da yanıtlardı.

Bulut sütunu içinden onlarla konuştu, †
Uydular O'nun buyruklarına, *
Kendilerine verdiği kurallara.

Ya Rab Allahımız, yanıt verdin onlara; †
Bağışlayıcı bir Allah oldun, *
Ama yaptıkları kötülüğü cezasız bırakmadın.

Allahımız Rab'bi yüceltin, †
Tapının O'na kutsal dağında! *
Çünkü Allahımız Rab kutsaldır.

3. Nak. Allahımız Rab'bi yüceltin, O'nun önünde secde edin.

KISA OKUMA

Yeşaya 57, 17-21

Onun kötü kazancı fesadından ötürü öfkelen dim ve onu vurdum; yüzümü örttüm ve öfkelen dim ve döne k l i k edip yüreğinin yolunda yürüdüm. Onun yollarını gördüm ve kendisine şifa vereceğim; ve ona yol göstereceğim, kendisine ve onun için yas tutanlara yine tesellilerle karşılık vereceğim. Dudakların meyvesini yaratan benim: Selamet, uzakta olana ve yakında olana selamet! Rab diyor ve ona şifa vereceğim. Fakat kötüler çalkanan deniz gibidirler; çünkü o rahat duramaz ve onun suları dışarı çamur ve kir atar. Allahım diyor: Kötülere selamet yoktur.

KARŞILIKLI HAMDETME

✠ Yasanı sevenler,* büyük esenlik bulur.

Yasayı sevenler büyük esenlik bulur.

¶ Emirlerine uyan.* Büyük neşe ve büyük esenlik bulur.

Peder'e, Oğul'a ve Kutsal Ruh'a şan ve şeref olsun.

Yasayı sevenler büyük esenlik bulur.

Benediktus

Allah'ın gücüyle cinleri çıkarıyorsam, Allah'ın hükümranlığı size gelmiş demektir; Rab diyor.

BENEDICTUS Luka 1,68-79

Mesih Ve O'nun Habercisi

İsrail'in Allahı Rab'be övgüler olsun! †

Çünkü halkının yardımına gelip *

onları fidyeyle kurtardı.

Eski çağlardan beri *
Kutsal peygamberlerinin ağzından bildirdiği gibi,
Kulu Davut'un soyundan *
Bizim için güçlü bir kurtarıcı çıkardı;

Düşmanlarımızdan, †
Bizden nefret edenlerin hepsinin elinden *
Kurtuluşumuzu sağladı.

Böylece atalarımıza merhamet ederek *
Kutsal antlaşmasını anmış oldu.

Nitekim bizi düşmanlarımızın elinden kurtaracağına †
Ve ömrümüz boyunca *
Kendi önünde kutsallık ve doğruluk içinde,

Korkusuzca kendisine tapınmamızı sağlayacağına dair *
Atamız İbrahim'e ant içerek söz vermişti.
Sen de, ey çocuk, *
Yüceler Yücesi'nin peygamberi diye anılacaksın.

Rab'bin yollarını hazırlamak üzere *
önünden gidecek .
Ve O'nun halkına, günahlarının bağışlanmasıyla*
kurtulacaklarını bildireceksin.

Çünkü Allahımız'ın yüreği *
merhamet doludur.
O'nun merhameti sayesinde, *
Yücelerden doğan Güneş,

Karanlıkta ve ölümün gölgesinde *
yaşayanlara ışık saçmak
Ve ayaklarımızı esenlik yoluna yöneltmek üzere *
Yardımaımıza gelecektir.

✠ Peder'e Oğul'a ve Kutsal Ruh'a şan ve şeref olsun.

✠ Ezelde olduğu gibi, şimdi, her zaman ve ebediyete kadar, âmin.

Benediktus

Nak. Allah'ın gücüyle cinleri çıkarıyorsam, Allah'ın hükümrânlığı size gelmiş demektir; Rab diyor.

YAKARMALAR

Dünyanın ışığı olan Mesih İsa, karanlıkta yürümeyelim, fakat hayatın ışığına sahip olabilelim diye aramıza geldi. Ona övgülerimizi ve dualarımızı yöneltelim:

Ya Rab, sözün adımlarımıza ışık olsun.

Ya Rab, bugün iyiliğinin okulunda yürümemizi ve sana benzememizi sağla,

- böylece yeni Adem olan sende, ilk Adem'in hatası nedeniyle kaybettiklerimizi bulalım.

Sözün daima yolumuzu aydınlatsın,

- böylece mistik bedeninin kusursuzluğu uğruna gerçekte ve sevgide yaşayalım.

Senin adına herkese karşı iyi olmayı bize öğret,

- öyle ki, kilisenin ışığı günden güne insanlık ailesinde parlansın.

Bize tövbe etme lütfunu bağışla öyle ki, bize edilen hakaretlere senin iyilik ve bilgeliğinle karşılık vererek

- paha biçilemeyen arkadaşlığına sahip olabilelim.

Göklerdeki Pederimiz,

adın yüceltilsin,

hükümdarlığın gelsin,

göklerde olduğu gibi

yeryüzünde de senin isteğin olsun.

Günlük ekmeğimizi bugün de bize ver,

bize kötülük edenleri bağışladığımız gibi,

sen de bağışla suçlarımızı,

bizi günah işlemekten kuru

ve kötülükten kurtar.

DUA

Merhametli ve şeye kadir Allah kurtuluşumuzun bayramı yaklaşınca bizlerde onun Paskalyasını kutsal bir şekilde kutlayabilmemiz için dindarlığımızı artır. Bunu, Rabbimiz Mesih İsa'nın adına senden dileriz. Âmin.

Sabah Övgüsü Ordinarium'da gösterildiği gibi bitirilir.

Gündüz Övgü Duaları

✠ Ey Allahım gel beni kurtarmaya;

✠ Ey Rabbim yardımına koş.

Peder'e, Oğul'a ve Kutsal Ruh'a şan ve şeref olsun.

Ezelden olduğu gibi, şimdi, her zaman

ve ebediyete kadar. Âmin. Alleluya.

Öğleden Önce (Hora Tertia)

İLÂHÎ

İşte, yüce Kutsal Ruh,
Peder ve Oğul ile
Kalplere ışığını
Saçmaya geldiğin an.

Dilimiz ve kalbimiz,
Gücümüz, hayatımız
Her zaman ve her yerde
Sevgin ile tutuşsun.

Her zaman yaşayan sen,
Ey yüce, Kutsal Peder,
Oğlunla, Kutsal Ruh'la
Dualarımı dinle. Âmin.

Öğlen (Hora Sesta)

İLÂHÎ

Gün ışıkla doludur
Ve dünya görkeminde;
Işığın Yaradanı,
Taparız sana, Allah!

Günah'ın ve öfkenin
Alevlerini söndür;
Kalpleri aşkla doldur,
Barıştır bizi sana.

Her şeye kadir Peder,
Kabul et duamızı;
Kutsal Ruh'la Oğlun'da
Şükürler olsun sana. Âmin.

Öğleden Sonra (Hora Nona)

İLÂHÎ

Kudretli, yüce çoban,
Bize yolunu göster;
Bu kısa günden sonra
Görkeme bizi götür.

Ellerin eserinden
Kalbimiz seni tanır
Ve sevginin özlemi
Gittikçe bizde artar.

Yüzünün aydınlığı

Yüzümüze parlâsın;
Ebedi ışığına
Hazırla ruhumuzu. Âmin.

Öğleden Önce (Hora Tertia)

Nak. İşte tövbe günleri! Af ve kurtuluş zamanı.

Öğle (Hora Sexta)

Nak. Ben diri olan Allah'ım, Rab diyor: Günahkarın ölümünü değil, tövbe etmesini ve yaşamasını isterim.

Öğleden Sonra (Hora Nona)

Nak. Denenmelerde, imanda sabit kalalım: Gücümüz Allah'ın adaletidir.

MEZMUR 119,113-120(118) XV (Samek)

Döneklerden tiksindir, *

Senin yasasını severim.

Sığınağım ve kalkanım sensin, *

Senin sözüne umut bağlarım.

Ey kötüler, benden uzak durun, *

Allahım'ın buyruklarını yerine getireyim.

Sözün uyarınca destek ol bana, yaşam bulayım; †

Umudumu boşa çıkarma! *

Sıkı tut beni, kurtulayım,

Her zaman kurallarını dikkate alayım. †

Kurallarından sapan herkesi reddedersin, *

Çünkü onların hileleri boştur.

Dünyadaki kötülerini cüruf gibi atarsın, *

Bu yüzden severim senin öğütlerini.

Bedenim ürperiyor dehşetinden, *

Korkuyorum hükümlerinden.

MEZMUR 79, 1-5, 8-11, 13 (78) Yeruşalim'in yıkılmasına ağıt

Keşke bugün sen de esenliğe giden yolu bilseydin" dedi. "Ama şimdilik bu senin gözlerinden gizlendi. Sende taş üstünde taş bırakmayacaklar. Çünkü Allah'ın senin yardımına geldiği zamanı farketmedin. (Lk. 19, 42.44)

Ey Allah, uluslar senin yurduna saldırdı, †

Kutsal tapınağını kirletti, *

Yeruşalim'i taş yığınınına çevirdi.

Kullarının ölülerini yem olarak yırtıcı kuşlara, †
Sadık kullarının etini yabancı hayvanlara verdiler. *
Kanlarını su gibi akıttılar Yerusâlim'in çevresine,

Onları gömecek kimse yok. †
Komşularımızın yüzkarası, *
Çevremizdekilere eğlence ve oyuncak olduk.

Ne zamana dek, ya Rab? †
Sonsuza dek mi sürecek öfken, *
Alev gibi yanan kıskançlığın?

Atalarımızın suçlarını artık önümüze sürme, *
Sevecenliğini hemen göster bize,

Çünkü tükendikçe tükendik. †
Yardım et bize yüce adın uğruna, *
ey bizi kurtaran Allah,

Kurtar bizi adın uğruna, *
bağışla günahlarımızı!
Niçin uluslar, "Nerede onların Allahı?" *
diye konuşsun,

Kullarının dökülen kanının *
öcünü alacağını bilsinler,

Gözlerimizle bunu görelim! †
Tutsakların iniltisi senin katına erişsin *
Koru büyük gücünle ölüme mahkûm olanları.

Bizler, kendi halkın, otlağının koyunları *
Sonsuza dek şükredeceğiz sana,
Kuşaklar boyunca övgülerini *
dilimizden düşürmeyeceğiz.

MEZMUR 80 (79) Ey Rab, bağını ziyarete gel
Gel Rab İsa (Va. 22, 20)

Kulak ver, ey İsrail'in çobanı, †
Ey Yusuf'u bir sürü gibi güden, *
Keruvlar arasında taht kuran, Saç ışığını,

Efrayim, Benyamin, Manaşşe önünde *
Uyandır gücünü,-
Gel, kurtar bizi! *
Bizi eski halimize kavuştur, ey Allah,

Yüzünün ışığıyla aydınlat, kurtulalım! *
Ya Rab, Her Şeye Egemen Allah,
Ne zamana dek halkının dualarına *
ateş püsküreceksin?

Onlara ekmek yerine gözyaşı verdin, *
Ölçekler dolusu gözyaşı içirdin.
Kavga nedeni ettin bizi komşularımıza, *
Düşmanlarımız alay ediyor bizimle.

Bizi eski halimize kavuştur, †
Ey Her Şeye Egemen Allah, *
Yüzünün ışığıyla aydınlat, kurtulalım!

Mısır'dan bir asma çubuğu getirdin, *
Ulusları kovup onu diktin.
Onun için toprağı hazırladım, *
Kök saldı, bütün ülkeye yayıldı.

Gölgesi dağları, *
Dalları koca sedir ağaçlarını kapladı.
Sürgünleri Akdeniz'e, *
Filizleri Fırat'a dek uzandı.

Niçin yıktın bağın duvarlarını? *
Yoldan geçen herkes üzümünü koparıyor,
Orman domuzları onu yoluyor, *
Yabanıl hayvanlar onunla besleniyor.

Ey Her Şeye Egemen Allah, *
ne olur, dön bize!
Göklerden bak ve gör, *
İlgilen bu asmayla.

İlgilen sağ elinin diktiğı filizle, *
Kendine seçtiğın oğulla!
Asman kesilmiş, yakılmış, *
Öfkeli bakışların yok etsin düşmanlarını!

Elin, sağ kolun olan adamın üzerinde, *
Kendine seçtiğin insanın üzerinde olsun!
O zaman senden asla ayrılmayacağız; *
Yaşam ver bize, adını analım!

Ya Rab, ey Her Şeye Egemen Allah, †
Bizi eski halimize kavuştur, *
Yüzünün ışığıyla aydınlat, kurtulalım.

İlgilen sağ elinin diktiği filizle, *
Kendine seçtiğin oğulla!
Asman kesilmiş, yakılmış, *
Öfkeli bakışların yok etsin düşmanlarımı!

Elin, sağ kolun olan adamın üzerinde, *
Kendine seçtiğin insanın üzerinde olsun!
O zaman senden asla ayrılmayacağız; *
Yaşam ver bize, adını analım!

Ya Rab, ey Her Şeye Egemen Allah, †
Bizi eski halimize kavuştur, *
Yüzünün ışığıyla aydınlat, kurtulalım.

Öğleden Önce (Hora Tertia)

Nak. İşte tövbe günleri! Af ve kurtuluş zamanı.

Öğle (Hora Sexta)

Nak. Ben diri olan Allah'ım, Rab diyor: Günahkârın ölümünü değil, tövbe etmesini ve yaşamasını isterim.

Öğleden Sonra (Hora Nona)

Nak. Denenmelerde, imanda sabit kalalım: Gücümüz Allah'ın adaletidir.

Öğleden Önce (Hora Tertia)

KISA OKUMA

Yeşaya 55, 6-7

Bulma fırsatı varken Rab'bi arayın, yakındayken O'na yakarın. Kötü kişi yolunu, fesatçı düşüncelerini bıraksın; Rab'be dönsün, merhamet bulur, Allahımız'a dönsün, bol bol bağışlanır.

¥ Ey Allah, temiz bir yürek yarat.

¶ Yeniden kararlı bir ruh var et içimde.

Öğle (Hora Sexta)

KISA OKUMA

Yasa'nın Tekrarı 30, 2-3

Bugün size ilettiğim buyruklar uyarınca siz ve çocuklarınız Allahınız Rab'be döner, bütün yüreğinizle, bütün canınızla O'na uyarsanız, Allahınız Rab size acıyacak, sizi sürgünden geri getirecek, sizi dağıttığı ulusların arasından yeniden toplayacak.

✠ Bakma günahlarıma.

✠ Sil bütün suçlarımı.

Öğleden Sonra (Hora Nona)

KISA OKUMA

İbranilere 10. 35-36

Onun için cesaretinizi yitirmeyin; bu cesaretin ödülü büyüktür. Çünkü Allah'ın isteğini yerine getirmek ve vaat edilene kavuşmak için dayanma gücüne ihtiyacınız vardır.

✠ Senin kabul ettiğin kurban alçakgönüllü bir ruhtur.

✠ Alçakgönüllü ve pişman bir yüreği hor görmezsin, ey Allah.

DUA

Merhametli ve şeye kadir Allah kurtuluşumuzun bayramı yaklaşınca bizlerde onun Paskalyasını kutsal bir şekilde kutlayabilmemiz için dindarlığımızı artır. Bunu, Rabbimiz Mesih İsa'nın adına senden dileriz. Âmin.

Akşam Övgü Duaları

✠ Ey Allahım gel beni kurtarmaya;

✠ Ey Rabbim yardımına koş.

Peder'e, Oğul'a ve Kutsal Ruh'a şan ve şeref olsun.

Ezelden olduğu gibi, şimdi, her zaman

ve ebediyete kadar. Âmin. Alleluya.

İLAHİ

Gündüzü aydınlatan

ey kutsal Peder, dinle;

ilahilerimizi

bu akşam sükutunda

Uzanan ufuklarda

ışıklar batmaktadır.

insani yorgunluğa

karanlık ağır basar.

Kötülük gecesinde

ruhumuz sertleşmesin;

yüzünün ışığını

etrafa hep dağıtsın.

Yüce ve ulu Allah

sesimiz seni över;
ruhumuz sana tapar,
ezgiler söyleyerek. Âmin.

1. Nak. Ya Rab konutunun kapılarında müminlerin neşe içinde terennüm etsin.

MEZMUR 132 (131)

I (1-10) Davut'a Verilen ilahi vaatler

Rab Allah O'na, atası Davut'un tahtını verecek. (Lk. 1, 32)

Ya Rab, Davut'un hatırı için, *
Çektiği bütün zorlukları,
Sana nasıl ant içtiğini, *
Yakup'un güçlü Allahu'na adak adadığını anımsa:

“Evime gitmeyeceğim, *
Yatağıma uzanmayacağım,
Gözlerime uyku girmeyecek, *
Göz kapaklarım kapanmayacak,

Rab'be bir yer, †
Yakup'un güçlü Allahu'na *
bir konut buluncaya dek.”
Antlaşma Sandığı'nın †
Efrata' da olduğunu duyduk, *
Onu Yaar kırlarında bulduk.

“Rab'bin konutuna gidelim, *
Ayağının taburesi önünde tapınalım” dedik.
Çık, ya Rab, yaşayacağın yere, *
Gücünü simgeleyen sandıkla birlikte.

Kâhinlerin doğruluğu kuşansın, *
Sadık kulların sevinç çığlıkları atsın.
Kulun Davut'un hatırı için, *
Meshettiğin krala yüz çevirme.

1. Nak. Ya Rab konutunun kapılarında müminlerin neşe içinde terennüm etsin.

2. Nak. Rab, kendi konutu olarak Siyon'u seçti.

II (11-18) Davut'un ve Siyon'un seçilmesi

Vaatler İbrahim'e ve soyundan olana yani Mesih'e verildi. (Gal. 3, 16)

Rab Davut'a kesin ant içti, *

Andından dönmez:

“Senin soyundan birini *

tahtına oturtacağım.

Eğer oğulların antlaşmama, *

Vereceğim öğütlere uyarlarsa,

Onların oğulları da sonsuza dek *

Senin tahtına oturacak.”

Çünkü Rab Siyon'u seçti, *

Onu konut edinmek istedi.

“Sonsuza dek yaşayacağım yer *

budur” dedi,

“Burada oturacağım, *

çünkü bunu kendim istedim.

Çok bereketli kılacağım erzağımı, *

Yiyeceklerle doyuracağım yoksullarını.

Kurtuluşla donatacağım kahinlerini; †

Hep sevinç ezgileri söyleyecek *

sadık kulları.

Burada Davut soyundan *

güçlü bir kral çıkaracağım,

Meshettiğim kralın soyunu *

Işık olarak sürdüreceğim.

Düşmanlarını utanca bürüyeceğim, *

Ama onun başındaki taç parıldayacak.”

2. Nak. Rab, kendi konutu olarak Siyon'u seçti.

3. Nak. Rab ona kudret yücelik ve hükümlerlik verdi: tüm halklar ona hizmet edecek.

EZGİ Vahiy 11, 17-18; 12, 10b-12a Allah'ın yargısı

Her Şeye Gücü Yeten, †

Var olan, var olmuş olan Rab Allah! *

Sana şükrediyoruz.

Çünkü büyük gücünü kuşanıp *
Egemenlik sürmeye başladı.
Uluslar gazaba gelmişlerdi. *
Şimdiyse senin gazabın üzerlerine geldi.

Ölüleri yargılamak, *
Kulların olan peygamberleri, kutsalları,
Küçük olsun, büyük olsun, *
Senin adından korkanları ödüllendirmek

Ve yeryüzünü mahvedenleri *
mahvetmek zamanı da geldi.
Allahımız'ın kurtarıışı, gücü, egemenliği *
Ve Mesihî'nin yetkisi şimdi gerçekleşti.

Çünkü kardeşlerimizin suçlayıcısı, †
Onları Allahımız'ın önünde gece gündüz suçlayan *
Aşağı atıldı.

Kardeşlerimiz Kuzu'nun kanıyla †
Ve ettikleri tanıklık bildirisiyle *
Onu yendiler.

Ölümü göze alacak kadar *
Vazgeçmişlerdi can sevgisinden.

Bunun için, ey gökler †
ve orada yaşayanlar, *
Sevinin!

3. Nak. Rab ona kudret yücelik ve hükümlerlik verdi: tüm halklar ona hizmet edecek.

KISA OKUMA

Romalılar 1, 18-20

Haksızlıkla gerçeğe engel olan insanların bütün Allahsızlığına ve haksızlığına karşı Allah'ın gazabı gökten açıkça gösterilmektedir. Çünkü Allah'a ilişkin bilinen ne varsa, gözlerinin önündedir; Allah hepsini gözlerinin önüne sermiştir. Allah'ın görünmeyen nitelikleri -sonsuz gücü ve ilahliliği- dünya yaratılalı beri O'nun yaptıklarıyla anlaşılakta, açıkça görülmektedir. Bu nedenle özürleri yoktur.

KARŞILIKLI HAMDETME

¥ Buyruklarının yolunu bana tanıt, *harikalarını derince düşüneceğim.

Buyruklarının yolunu bana tanıt, harikalarını derince düşüneceğim.

¶ Ey Rab, bana isteklerini öğret.* Harikalarını derince düşüneceğim.

Peder'e, Oğul'a ve Kutsal Ruh'a şan ve şeref olsun.
Buyruklarının yolunu bana tanıt, harikalarını derince düşüneceğim.

Magnifikat

Nak. Seni taşıyan rahime ve emdiğin memelere ne mutlu! Evet, ama asıl, Allah'ın sözünü işitip uygulayanlara ne mutlu!

MAGNIFICAT Luka 1,46-55

Canım Rab'bi yüceltir.

Ruhum Allah'ta sevinir.
Canım Rab'bi yüceltir; *
Ruhum, Kurtarıcım Allah sayesinde sevinçle coşar.

Çünkü O, sıradan biri olan kuluyla ilgilendi. *
İşte, bundan böyle bütün kuşaklar beni mutlu sayacak.

Çünkü Güçlü Olan, benim için büyük işler yaptı. *
O'nun adı kutsaldır.

Kuşaktan kuşağa*
kendisinden korkanlara merhamet eder.

Bileğiyle büyük işler yaptı; †
Gururluları yüreklerindeki kuruntularla *
darmadağın etti.

Hükümdarları tahtlarından indirdi, *
Sıradan insanları yükseltti.

Aç olanları iyiliklerle doyurdu, *
Zenginleri ise elleri boş çevirdi.

Atalarımıza söz verdiği gibi, *
İbrahim'e ve onun soyuna sonsuza dek

Merhamet etmeyi unutmayarak *
Kulu İsrail'in yardımına yetişti.

✠ Peder'e Oğul'a ve Kutsal Ruh'a şan ve şeref olsun.

✠ Ezelde olduğu gibi, şimdi, her zaman ve ebediyete kadar, Âmin

Magnifikat

Nak. Seni taşıyan rahime ve emdiğin memelere ne mutlu! Evet, ama asıl, Allah'ın sözünü işitip uygulayanlara ne mutlu!

YAKARMALAR

Mesih İsa, kendisinin bizi sevdiği gibi, birbirimizi sevmemizi emretti; her gün, Hristiyan imanının temeli olan bu yasaya sadık kalmak için lütfunu dileyelim:

Ya Rab, halkında sevgini artır.

İyi Hoca, kardeşlerimizde seni övmeyi,

- ve onlara senin adına iyilik yapmamızı öğret.

Haç üzerinde seni haça gerenler için af dileyen sen,

- düşmanlarımızı sevmeyi ve bize kötülük edenler için dua etmeyi öğret.

Bedeninin ve kanının uğruna bizlere güç, güven ve sevgiyi tattır.

- zayıf olanlara güç ver, acı çekenleri teselli et, ölmek üzere olanlara ümidini bağışla.

Silo havuzunda, doğuştan kör olana görme yetisi veren sen,

- hayat sözünde vaftiz suyunda yıkanmaları sayesinde katekümenleri aydınlat.

Ebedi sevginle ölmüş olan kardeşlerimizi doyur,

- ermişlerin sevinç dolu cemaatine bizi de bir gün kabul et.

Göklerdeki Pederimiz,

adın yüceltilsin,

hükümdarlığın gelsin,

göklerde olduğu gibi

yeryüzünde de senin ist Göklerdeki Pederimiz,

adın yüceltilsin,

hükümdarlığın gelsin,

göklerde olduğu gibi

yeryüzünde de senin iseğin olsun.

Günlük ekmeğimizi bugün de bize ver,

bize kötülük edenleri bağışladığımız gibi,

sen de bağışla suçlarımızı,

bizi günah işlemekten kuru

ve kötülükten kurtar.

DUA

Merhametli ve şeye kadir Allah kurtuluşumuzun bayramı yaklaşınca bizlerde onun Paskalyasını kutsal bir şekilde kutlayabilmemiz için dindarlığımızı artır. Bunu, Rabbimiz Mesih İsa'nın adına senden dileriz. Âmin.